

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *John Nilsson*
Härad: *Östbo* Adress: *Vindeln*
Socken: *Vottna* Berättat av: *Gustaf Ericson*
Uppteckningsår: *1935* Född år *1877* i *Bor Ästugård*

Uppteckningen rör

Trollaberget.

Strax norr om Ed, på gränsen mellan Ed och Bor har vi det skrovliga Trollaberget. Det stupar brant ner mot sjön och lämnar endast en smal remsa fri för landsvägen. I detta berg har förstås trollen bott i forna tider.

I kyrkan hänger en tavla föreställande en tilldragelse, som en gång för länge sedan en julotta timade vid berget. /Tavlan var en tid i stadsparkens museum i Jönköping men har nu återbördats till Voxtorps kyrka./ På denna tavla finnes utom bilderna även en skriftlig berättelse av händelseförloppet.

Denna berättelse - ifylld med den ännu levande sägnen - lyder: Ägaren till Ed, riddaren Harfve Ulf, skulle en

-135040

Trolleklippa innan vägen lades om.

Skriv endast på denna sida!

5040

-134-

3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ännu en bild av Trolleklippa.

Skriv endast på denna sida!

5040

-135-

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

julotta rida till Voxtorps kyrka. Då han kom fram till berget, stod detta upplyft på fyra guldstolpar, och trollen sutto glammande och drickande därunder. En jungfru kom ut med ett bräddfullt dryckeshorn och bjöd riddaren dricka bergakungens skål. Nu var riddaren så fräck och ohederlig, att han tog hornet med vänstra handen, och med den högra drog han sitt svärd och avhögg jungfruns huvud. Hornets innehåll slog han ut bakåt över axeln, varvid några droppar kom att falla på hästens länd med den påföljd, att hår och skinn brändes bort.

Men nu måste riddaren taga till flykten, ty trollen störtade fram för att taga fast den grymme fridstöraren. Ropen från trollen ljödo: "Enfoting, tvåfoting spring!". Och härvid lär det underliga ha inträffat, att enfoting sprang fortast.

Trots att riddarens häst sträckte ut i vildaste galopp, voro dock trollen efter honom hack i häl och skulle utan tvivel ha infångat honom, om ej medlet till hans räddning

anvisats honom från ett håll, som han då ej kunde ana.

Riddaren hade nämligen någon tid förut varit ute i skogen på jakt, och då bäst han ridit hört ett rop: "Hu, jag frys, jag frys!" Riddaren var vid detta tillfälle godhjärtad och svarade tillbaka: "Här skall du få mina vantar", och lade dem på en sten. Någon dag senare fann han dem borta.

Nu råkade detta, från de andra trollen utstötta troll, befinna sig i närheten, och ihågkommande värmen i sina knotiga fingrar av riddarens varma vantar ropade han med full hals:

"Du vän men dåre
gav mig vantar i våre,
rid av vägen den håre
in på vägen den korsåre."

/korsåre = korsärjade - en åker, som var ärjd eller plöjd
i kors./

Nu veta vi ju, att alla kors äro omöjliga för trollen att

komma i beröring med, och då därför riddaren lydde rådet och styrde sin häst ut på åkern, stodo trollen där de stodo med långa näsor. Där satt nu riddaren i trygghet kvar, tills kyrkoklockorna började ringa, då trollen förskräckta sprungo in i sitt berg, och riddaren i lugn och ro kunde fortsätta sin avbrutna kyrkofärd.

Men hornet tog riddaren med sig och lämnade det i kyrkan. Sedermera fördes det till Växjö domkyrka, men därifrån blev det bortrövat av danskarna, då de en gång under ofredens dagar kommo där förbi.

Nu lär hornet finnas på Rosenbergs slott i Köpenhamn, och jag skulle vilja hemställa till vår regering, om det inte vore skäl att återfordra denna klenod. - Men kanske vore det lika lätt att grava igenom Trollaberget för att ta reda på guldstolparna.

Ja, så lyder sägnen om Trollaberget. Att folk i alla

5040
- 38 -

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

tider - en del kanske än i denna dag - har haft respekt för Trollaberget finns det många berättelser om, och dem jag kommer ihåg, har jag ju berättat. På framsidan av berget, mot vägen, finns det en flat sten med några runor inristade, och på en sten bredvid finns ett avlångt ganska djupt hål, som kallas "Trollens nyckelhål". Dessa kan man se än i dag.

5040-
~~1307~~

Bilden visar två stenar i Trolleklippa. Den ena med en runinskrift, den andra med "trollens nyckelhål" / se pilen i högra hörnet! / Den som hittar nyckeln kan öppna berget och få alla skatterna.

Skriv endast på denna sida!

5040 -

Tavlan i Voxtorps kyrka.

Texten lyder: "Huru trolla klippa Syntes stå på 4 stolpar,
om Julanat och the som
Huru Högvälborne Herren på Edh reste om Julannatt til thetta Heliga
Tempell och när han Kom til trolla klippa kom en Jungfru och drack
Herren til med ett horn, som hade 300 färger och han tog hornet med
then vänstra handen och slog dräggen efter sig och grep til svärdet
vänd!

med den Högra och högg halsen av henne och han red til
Kyrkian och the andra trällen fölgde efter at taga horniet kunde intet bekommat."